

Schweitzer lectures konferencia, 2017
előadás-kivonat

Biró Tamás

ELTE BTK

Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék

biro.tamas@btk.elte.hu

Narratívák a *status quo*-ról

Schweitzer József egy tanulmányának címében „különleges magyarországi zsidó közösség”-ként jellemzi a *status quo ante* irányzatot: azon közösségeket, akik nem csatlakoztak sem az 1869-ben megalakuló kongresszusi, sem a két évvel később felálló orthodox országos szervezethez, hanem „megmaradt[ak] abban a jogállapotban, amelyben az egyetemes gyűlés előtt a hazai hitközségek voltak” (SCHWEITZER, 2005:134). A valóságban nagyon sokfélék voltak azok a közösségek, amelyek ilyen vagy olyan okoknál fogva nem kötelezték el magukat.

Ezzel szemben a közfelfogás egy homogén, sem ortodox, sem neológ, hanem köztes irányzatként tekint a *status quo ante* közösségekre. Ők azok, akik mindkét irányzat előnyeit képesek voltak egyesíteni. Vagy akik egyik oldalon sem álltak ki elveik mellett? Ők azok, akik a szakadás két pártjával szemben a magyarországi izraelita hitközségek *egységét* képviselték. Vagy éppen azok, akik további szakadással súlyosbították a helyzetet? Emberarcú ortodoxia vagy tradicionális neológia? Számos narratíva született az elmúlt másfél évszázadban arra vonatkozóan, hogyan is határozhatjuk meg ezt a (nem feltétlenül meghatározható, és nem is szükségképpen meghatározandó) „különleges közösséget”.

A kérdés aktualitását a MAZSIHISZ és az EMIH közötti küzdelem adja a *status quo* örökségéért, és az ezzel járó közjogi státuszért. Schweitzer József emlékének ajánlom azt a gondolat kísérletemet, amelynek során amellettt érvelek, hogy a *status quo* a neológ spektrum egyik végének tekinthető.

Hivatkozás:

SCHWEITZER JÓZSEF, 'Egy különleges magyarországi zsidó közösség, a status quo ante'. In: *idem* (szerk), „Új idea, új cél keresésére szorítanak bennünket.” *Tanulmányok a zsidó történetírásról* (Universitas Kiadó–Judaica Alapítvány, Budapest, 2005, pp. 134–141).